NOVARA
CONSULTING GROUP

This document was translated from English by machine and may contain mistakes. The English original is at https://www.novaracg.com/2026/05/19/building-deaf-centered-digital-spaces-in-the-ai-era-why-platforms-like-onlydeaf-matter/.

Yapay Zeka Çağında Deaf Merkezli Dijital Alanlar İnşa Etmek: OnlyDeaf Gibi Platformların Önemi

Heather Grizzle · May 19, 2026

OnlyDeaf, görsel iletişim için inşa edilmiş Deaf-merkezli dijital alanlara yönelik talebi gösteriyor. Topluluğun sorması gereken yönetişim soruları.

İçindekiler

1. Bir Platform mu, Yoksa Bir Yönetişim Felsefesi mi
2. Platform Parçalanması Bir Fırsat Yaratıyor
3. Erişilebilirlik, Toplum Mimarisi Değildir
4. Toplumun Zaten Tartışıyor Olması Gereken Yönetişim Soruları
5. Fiziksel Deaf Alanlardan Platform Sahipliğine

Deaf toplumu, iletişimin bir erişim kolaylığı talebi olarak görülmediği alanlar yaratmak için on yıllardır mücadele etti. Bu ayrım, pek çok teknoloji platformunun fark ettiğinden daha önemlidir.

Genel kitle için tasarlanmış platformlar, erişilebilirliği çoğunlukla işitme merkezli bir deneyimin üzerine eklenen bir özellik olarak çerçeveler. Altyazılar isteğe bağlı hâle gelir. Video iletişim ikinci plana düşer. Algoritmalar sesli etkileşim kalıplarına öncelik verir. “Kapsayıcı” sosyal uygulamalar bile çoğunlukla sözlü etkileşimi varsayılan işleyiş modeli olarak kabul eder. Bunun sonucu gerçek bir erişilebilirlik değildir. Bu, uyum sağlama yorgunluğudur.

İşte bu nedenle, özellikle Deaf kullanıcılar için ortaya çıkan platformlar daha yakından incelenmeyi hak ediyor.

Bir Platform mu, Yoksa Bir Yönetişim Felsefesi mi

OnlyDeaf, bir başka niş sosyal uygulamadan çok daha büyük bir şeyi temsil ediyor. İletişim normlarının, sonradan uyarlanmış işitme varsayımları yerine görsel dil, toplum kültürü ve ortak yaşanmış deneyimlerden başladığı, dijital olarak doğuştan Deaf merkezli alanlara yönelik artan bir talebi yansıtıyor. [Çıkarım] Önemli olan şey mutlaka teknolojinin kendisi değildir. Bunun altında yatan yönetişim felsefesidir.

Daha geniş teknoloji sektörü, kültürel açıdan özgün iletişim ortamlarının güveni nasıl şekillendirdiğini sürekli olarak hafife alıyor. Deaf toplumu tarihsel olarak, işitme kurumları tarafından tasarlanan, işitme bakış açılarıyla denetlenen ve kullanılabilirliğin işitme temelli tanımlarına göre değerlendirilen sistemlerde yol almak zorunda bırakıldı. Sosyal medya bu sorunu daha da büyüttü. Viral algoritmalar hız, tepki ve ses merkezli içerik döngülerini ödüllendiriyor. Deaf kullanıcılar, platformun kendisiyle sosyal olarak senkronize kalabilmek için sıklıkla ekstra emek harcamak zorunda kalıyor.

Platform Parçalanması Bir Fırsat Yaratıyor

OnlyDeaf, zaten platform parçalanması yaşayan bir dijital ekosisteme giriyor. Facebook grupları giderek daha fazla algoritmik istikrarsızlık yaşıyor. TikTok sürekliliğe karşı hıza öncelik veriyor. X öfke yayılımını ödüllendiriyor. LinkedIn profesyonel imaj sergilemeyi ödüllendiriyor. Bu ortamların hiçbiri Deaf iletişim ritimleri, Deaf denetim kaygıları veya Deaf kültürel nüansları etrafında tasarlanmadı.

Bu da bir fırsat yaratıyor.

Erişilebilirlik, Toplum Mimarisi Değildir

Deaf merkezli dijital platformların bir sonraki nesli, sadece “Deaf insanlar için” oldukları için başarılı olmayacak. Erişilebilirlik ile toplum mimarisi arasındaki işlevsel farkı anladıkları takdirde başarılı olacaklar. Bunlar birbirinin yerine kullanılabilecek kavramlar değildir.

Erişilebilirlik, altyazı eklemek demektir.

Toplum mimarisi; ortamın kendisini görsel iletişim davranışları, eşzamansız etkileşim kalıpları, tercüman görünürlüğü, işaret alanı

Toplum mimarisi,

değerlendirmeleri, denetim yetkinliği, DeafBlind kullanılabilirliği ve dil kimliği karmaşıklığı etrafında tasarlamak demektir.

ortamın kendisini görsel iletişim davranışları etrafında tasarlamak demektir.

Yapay zeka tarafından üretilen iletişim sistemleri Deaf alanlarına daha agresif biçimde girmeye başladıkça bu ayrımlar kritik önem kazanıyor. Sosyal platformlar artık yalnızca konuşmalara ev sahipliği yapmakla kalmıyor. Giderek daha fazla, keşfedilebilirliği, görünürlüğü, dil aracılığını ve nihayetinde sentetik iletişimin kendisini şekillendiriyorlar.

Toplumun Zaten Tartışıyor Olması Gereken Yönetişim Soruları

Bu da Deaf toplumunun zaten tartışıyor olması gereken yönetişim sorularını gündeme getiriyor:

- Deaf merkezli platformlardaki erişilebilirlik iddialarını kim doğruluyor?
- Yapay zeka denetimi işaret dili bağlamını yanlış anladığında ne olur?
- Deaf içerik üreticileri, Deaf konularını tartışan işiten tercümanlara veya işiten etkileyicilere kıyasla nasıl ücretlendiriliyor?
- Yapay zeka tarafından üretilen işaretler sonunda sosyal medya akışlarında görünürse hangi açıklama yükümlülükleri ortaya çıkar?
- Dilsel doğruluk standartlarını kim belirliyor?
- DeafBlind kullanıcılar, sonradan eklenmek yerine platform mimarisi kararlarına nasıl dahil ediliyor?

Bu sorular artık varsayımsal değil.

Deaf toplumu, platform yönetişimi, yapay zeka erişilebilirlik sistemleri, içerik üretici ekonomileri ve dijital kimliğin birbirine yakınsamaya başladığı bir döneme giriyor. OnlyDeaf gibi bir platform, tam da bu yakınsama noktasının içinde yer alıyor.

Fiziksel Deaf Alanlardan Platform Sahipliğine

Tarihsel olarak, Deaf alanları fizikseldi. Deaf okulları. Yerleşim toplulukları. Deaf kulüpleri. Konferanslar. Yerel dernekler. Bu ortamlar doğal bir kültürel yönetişim

taşıyordu çünkü Deaf bireyler mekânın kendisini fiziksel olarak kontrol ediyordu. Dijital ortamlar bu dinamiği bozuyor. Platform sahipliği, denetim sistemleri, algoritmik görünürlük, para kazanma yapıları ve yapay zeka araçları artık hangi Deaf seslerin yükseleceğini ve hangilerinin görünmezliğe karışacağını etkiliyor.

Bu da Deaf merkezli platformların, sıradan girişim kültürünün ötesinde sorumluluklar taşıdığı anlamına geliyor.

> **BEKLENTİ**
>
> Platformlar kendilerini Deaf öncelikli olarak pazarlarsa, toplum giderek toplum markalaşmasının yanı sıra yönetişim olgunluğu da bekleyecek. Sadece kapsayıcılık görüntüsü değil. Sadece erişilebilirlik sloganları değil. Gerçek operasyonel hesap verebilirlik.

Deaf dijital ekosistemlerinin geleceği, sonuçta en gösterişli uygulamayı kimin yaptığından çok, toplumun gerçekten güvenebileceği sistemleri kimin kurduğuna bağlı olabilir.

Ve Deaf alanlarının içindeki güven hiçbir zaman ucuza gelmedi.

> **TİPS**
>
> Know something about a sign language AI system that the public should know? Send it to tips@novaracg.com. Every tip is read by me and kept confidential. If you work in the UK, writing to us is not by itself a protected disclosure under the Public Interest Disclosure Act 1998, so before you share employer information, check your options with Protect (protect-advice.org.uk), the free whistleblowing advice line.

> **SUPPORT NCG**
>
> NCG does this work without vendor money, so our findings stay ours. If it has been useful to you, you can support NCG's independent work here. NCG is a for-profit company, not a charity. Contributions are not tax-deductible and buy no service or influence.

Nasıl alıntılanır

Grizzle, H. M. (2026, May 19). Yapay Zeka Çağında Deaf Merkezli Dijital Alanlar İnşa Etmek: OnlyDeaf Gibi Platformların Önemi. Novara Consulting Group. https://www.novaracg.com/tr/2026/05/19/building-deaf-centered-digital-spaces-in-the-ai-era-why-platforms-like-onlydeaf-matter/